

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

معاونت پژوهش، برنامه‌ریزی و سنجش مهارت
دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی

استاندارد آموزش شغل

سر مه دوز

خاص افراد با نیازهای ویژه

گروه شغلی

صنایع دستی (دوخت های سنتی)

کد ملی آموزش شغل

۷	۳	۱	۸	۲	۰	۱	۸	۰	۶	۹	۰	۰	۰	۱
ISCO-08				سطح مهارت	شناسه گروه			شناسه شغل			شناسه شایستگی			نسخه

تاریخ تدوین استاندارد: ۱۴۰۰/۱۲/۵

نظارت بر تدوین محتوا و تصویب استاندارد: دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی

کد ملی شناسایی آموزش شغل: ۷۳۱۸۲۰۱۸۰۶۹۰۰۰۱

اعضاء کارگروه برنامه‌ریزی درسی: صنایع دستی (دوخت های سنتی)					
ردیف	نام و نام خانوادگی	آخرین مدرک تحصیلی	رشته تخصصی	شغل و سمت	سابقه کار
۱	سکینه براتی	کارشناسی ارشد	طراحی پارچه و لباس	استاد دانشگاه	۳۵ سال
۲	احمد مطلبی	کارشناسی ارشد	مدیریت آموزشی	رییس گروه برنامه ریزی درسی و آموزشی دوره اول متوسطه پیش حرفه ای و دوره دوم متوسطه کار دانش خاص دانش آموزان با نیازهای ویژه	۳۰ سال
۳	سارا جانبازی	کارشناسی ارشد	روانشناسی کودکان استثنایی	کارشناس برنامه ریزی آموزشی و درسی دوره دوم متوسطه کار دانش خاص دانش آموزان با نیازهای ویژه	۲۶ سال
۴	منامنتظری هدشی	کارشناسی ارشد	مرمت اشیاء فرهنگی و تاریخی	دبیر کارگروه برنامه ریزی درسی صنایع دستی (دوخت های سنتی)	۱۵ سال

کلیه حقوق مادی و معنوی این استاندارد متعلق به سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور بوده و هرگونه سوء استفاده مادی و معنوی از آن موجب پیگرد قانونی است.

آدرس: دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی

تهران، خیابان آزادی، نبش خیابان خوش جنوبی، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

دورنگار ۶۶۵۸۳۶۵۸

تلفن ۶۶۵۸۳۶۲۸

آدرس الکترونیکی: rpe@irantvto.ir

تعاریف :

استاندارد شغل :

مشخصات شایستگی‌ها و توانمندی‌های مورد نیاز برای عملکرد موثر در محیط کار را گویند در بعضی از موارد استاندارد حرفه‌ای نیز گفته می‌شود.

استاندارد آموزش :

نقشه‌ی یادگیری برای رسیدن به شایستگی‌های موجود در استاندارد شغل.

نام یک شغل :

به مجموعه‌ای از وظایف و توانمندی‌های خاص که از یک شخص در سطح مورد نظر انتظار می‌رود اطلاق می‌شود.

شرح شغل :

بیانیه‌ای شامل مهم‌ترین عناصر یک شغل از قبیل جایگاه یا عنوان شغل، کارها ارتباط شغل با مشاغل دیگر در یک حوزه شغلی، مسئولیت‌ها، شرایط کاری و استاندارد عملکرد مورد نیاز شغل.

طول دوره آموزش :

حداقل زمان و جلسات مورد نیاز برای رسیدن به یک استاندارد آموزشی.

ویژگی کارآموز ورودی :

حداقل شایستگی‌ها و توانایی‌هایی که از یک کارآموز در هنگام ورود به دوره آموزش انتظار می‌رود.

کارورزی:

کارورزی صرفاً در مشاغلی است که بعد از آموزش نظری یا همگام با آن آموزش عملی به صورت محدود یا با ماکت صورت می‌گیرد و ضرورت دارد که در آن مشاغل خاص محیط واقعی برای مدتی تعریف شده تجربه شود. (مانند آموزش یک شایستگی که فرد در محل آموزش به صورت تئوریک با استفاده از عکس می‌آموزد و ضرورت دارد مدتی در یک مکان واقعی آموزش عملی ببیند و شامل بسیاری از مشاغل نمی‌گردد).

ارزشیابی :

فرآیند جمع‌آوری شواهد و قضاوت در مورد آنکه یک شایستگی بدست آمده است یا خیر، که شامل سه بخش عملی، کتبی عملی و اخلاق حرفه‌ای خواهد بود.

صلاحیت حرفه‌ای مربیان :

حداقل توانمندی‌های آموزشی و حرفه‌ای که از مربیان دوره آموزش استاندارد انتظار می‌رود.

شایستگی :

توانایی انجام کار در محیط‌ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا برابر استاندارد.

دانش :

حداقل مجموعه‌ای از معلومات نظری و توانمندی‌های ذهنی لازم برای رسیدن به یک شایستگی یا توانایی که می‌تواند شامل علوم پایه (ریاضی، فیزیک، شیمی، زیست‌شناسی)، تکنولوژی و زبان فنی باشد.

مهارت :

حداقل هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به یک توانمندی یا شایستگی. معمولاً به مهارت‌های عملی ارجاع می‌شود.

نگرشی :

مجموعه‌ای از رفتارهای عاطفی که برای شایستگی در یک کار مورد نیاز است و شامل مهارت‌های غیر فنی و اخلاق حرفه‌ای می‌باشد.

ایمنی :

مواردی است که عدم یا انجام ندادن صحیح آن موجب بروز حوادث و خطرات در محیط کار می‌شود.

توجهات زیست محیطی :

ملاحظات است که در هر شغل باید رعایت و عمل شود که کمترین آسیب به محیط زیست وارد گردد.

نام استاندارد آموزش شغل:	
سر مه دوز (خاص افراد با نیازهای ویژه)	
شرح استاندارد آموزش شغل:	
سر مه دوز (خاص افراد بانیزهای ویژه) یکی از مشاغل مربوط به صنایع دستی (دوخت های سنتی) است که شامل شایستگی های آماده سازی مواد اولیه ، دوخت سر مه و تابلودوزی می باشد و با مشاغلی از قبیل خرازی در ارتباط است.	
ویژگی های کارآموز ورودی :	
حداقل میزان تحصیلات: پایان دوره اول متوسطه (پایان دوره راهنمایی) یا پایان دوره اول متوسطه (پیش حرفه ای) حداقل توانایی جسمی و ذهنی: سلامت کامل جسمانی و ذهنی مهارت های پیش نیاز: ندارد	
طول دوره آموزش :	
طول دوره آموزش	: ۳۳۶ ساعت
- زمان آموزش نظری	: ۶۰ ساعت
- زمان آموزش عملی	: ۲۷۶ ساعت
- زمان کارورزی	: ساعت
- زمان پروژه	: ساعت
بودجه بندی ارزشیابی (به درصد)	
- کتبی	: ۲۵%
- عملی	: ۶۵%
- اخلاق حرفه ای	: ۱۰%
صلاحیت های حرفه ای مربیان :	
داشتن حداقل مدرک تحصیلی فوق دیپلم در رشته طراحی و دوخت با گرایش های مختلف و یا رشته های تحصیلی مرتبط با آموزش کودکان استثنایی و داشتن حداقل ۳ سال سابقه کار مرتبط	

* تعریف دقیق استاندارد (اصطلاحی):

سر مه دوز، با استفاده از نخ و سوزن همراه با سر مه بر روی پارچه انجام می شود.

* اصطلاح انگلیسی استاندارد (اصطلاحات مشابه جهانی):

Serme Embroidery

* مهم ترین استانداردها و رشته های مرتبط با این استاندارد:

- کمک سر مه دوز
- ابریشم دوز
- پته دوز (قطه دوز یا سلسله دوز)

* جایگاه استاندارد شغلی از جهت آسیب شناسی و سطح سختی کار:

- الف: جزو مشاغل عادی و کم آسیب طبق سند و مرجع
- ب: جزو مشاغل نسبتاً سخت طبق سند و مرجع
- ج: جزو مشاغل سخت و زیان آور طبق سند و مرجع
- د: نیاز به استعلام از وزارت کار

استاندارد آموزش شغل

- شایستگی

ردیف	عناوین	ساعت آموزش		
		نظری	عملی	جمع
۱	آماده سازی مواد اولیه	۱۰	۴۶	۵۶
۲	دوخت سرمه	۳۶	۱۶۰	۱۹۶
۳	تابلو دوزی	۱۴	۷۰	۸۴
جمع ساعات		۶۰	۲۷۶	۳۳۶

	زمان آموزش			عنوان : آماده سازی مواد اولیه
	نظری	عملی	جمع	
	۱۰	۴۶	۵۶	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست‌محیطی مرتبط			
انواع سوزن (بلند با چشمی درشت، منجوق دوزی و معمولی)				دانش : -انواع سوزن متناسب با نوع کار و نوع پارچه (بلند با چشمی درشت، منجوق دوزی و معمولی)
سوزن نخ کن موم نخ				-انواع نخ متناسب با انواع دوخت سرمه، پولک و منجوق
انگشتانه قیچی خط کش				-انواع ملزومات دوخت سرمه متناسب با نوع کار و پارچه (سوزن نخ کن، موم نخ، انگشتانه، قیچی، خط کش، کارگاه گلدوزی، سرمه، منجوق و پولک)
کارگاه گلدوزی سرمه منجوق				-نحوه آغشته کردن نخ به موم برای استحکام حین دوخت (نخ را از بین دو قطعه موم عبور می دهیم)
پولک پارچه جیر				-انواع زمینه کار متناسب با طرح از نظر جنس (جیر، مخمل و ترمه)
پارچه مخمل پارچه ترمه				-نحوه ثابت کردن خطوط طرح با کوک درشت بر روی زمینه
آستری یراق				-نحوه برش آستری بر مبنای پارچه زمینه -ویژگی های یراق متناسب با رنگ پارچه
				مهارت : -انتخاب سوزن متناسب با نوع کار و پارچه (بلند با چشمی درشت، منجوق دوزی، معمولی)
				-آماده سازی نخ پلی استر محکم جهت دوخت (سرمه، پولک و منجوق)
				-آماده سازی ملزومات سرمه دوزی متناسب با طرح و پارچه (سوزن نخ کن، موم نخ، انگشتانه، قیچی، خط کش، کارگاه گلدوزی، سرمه، پولک، منجوق)

	زمان آموزش			عنوان : آماده سازی مواد اولیه
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست‌محیطی مرتبط			
				مهارت :
				-آغشته کردن نخ پلی استر به موم جهت دوخت
				-انتخاب زمینه کار از جنس مخمل، جیر ، ترمه
				-پایاده سازی طرح مورد نظر روی زمینه پارچه با کوک درشت
				-انتخاب یراق متناسب با پارچه زمینه
				نگرش :
				-رعایت اخلاق حرفه ای
				-دقت و سرعت هنگام کار
				-صرفه جویی در مواد مصرفی
				ایمنی و بهداشت :
			- رعایت بهداشت فردی و عمومی هنگام کار	
			-رعایت اصول ارگونومی هنگام کار	
			-رعایت نکات ایمنی هنگام کار با قیچی و سوزن	
			-قراردادن وسایل در جای خود پس از اتمام کار	
			توجهات زیست‌محیطی :	
			- جمع آوری نخ و پارچه های اضافی در ظروف مخصوص و استفاده از آن در چرخه بازیافت	

	زمان آموزش			عنوان : دوخت سرمه
	جمع	عملی	نظری	
	۱۹۶	۱۶۰	۳۶	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
پارچه (مخل - جیر - ترمه) آستری -براق -طرح -سرمه تراش -سرمه ساده -پولک دایره ای -منجوق دایره ای				دانش : -انواع پارچه های زمینه مخصوص سرمه دوزی از جنس (مخل، جیر، ترمه) -انواع طرح سرمه دوزی (گل و بته، بته جقه، اسماء جلاله) -نحوه انتقال طرح بر روی پارچه -نحوه دور دوزی یا تحریر دوزی با سرمه -نحوه تو پر دوزی و تگرگ دوزی با سرمه -نحوه کنگره دوزی و زرک دوزی با سرمه -نحوه برجسته دوزی با پشم شیشه و سرمه (دوخت گل ها - تو پر دوزی - دوخت گل ها)
				مهارت : -انتخاب پارچه سرمه دوزی از نظر جنس (مخل - جیر - ترمه) -انتخاب طرح و نقوش سرمه دوزی (گل و بته _ بته جقه - اسماء جلاله) -پیاده سازی طرح مورد نظر بر روی پارچه -انجام دوخت دور دوزی یا تحریر دوزی با سرمه -انجام دوخت تو پر دوزی و تگرگ دوزی با سرمه -انجام دوخت کنگره دوزی و زرک دوزی با سرمه -انجام دوخت برجسته دوزی با استفاده از پشم شیشه و سرمه (دوخت برگ ها - تو پر دوزی دوخت گلها)

	زمان آموزش			عنوان : دوخت سرمه
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
	<p>نگرش :</p> <ul style="list-style-type: none"> - رعایت اخلاق حرفه ای - دقت و سرعت هنگام کار - صرفه جویی در مواد مصرفی 			
	<p>ایمنی و بهداشت :</p> <ul style="list-style-type: none"> - رعایت بهداشت فردی و عمومی هنگام کار - رعایت اصول ارگونومی هنگام کار - رعایت نکات ایمنی هنگام کار با قیچی و سوزن - قراردادن وسایل در جای خود پس از اتمام کار 			
	<p>توجهات زیست محیطی:</p> <ul style="list-style-type: none"> - جمع آوری نخ و پارچه های اضافی در ظروف مخصوص و استفاده از آن در چرخه بازیافت 			

	زمان آموزش			عنوان : تابلو دوزی
	جمع	عملی	نظری	
	۸۴	۷۰	۱۴	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
سرمه				دانش :
پولک دایره ای				-انواع ملزومات تابلو (سرمه - منجوق - ملیله - مروارید - پيله كرم ابريشم - پشم شیشه) متناسب با نوع كار
منجوق				-انواع طرح و نقوش سنتی و مدرن (شمسه - بته جقه - اسليمی - گل ها - حيوانات - هندسی و ترکیبی)
مليله				-نحوه انتقال طرح بر روی پارچه
مرواريد				-نحوه دوخت دور دوزی - تحرير دوزی - تو پر دوزی - تگرگ دوزی - پيله دوزی - زرک دوزی با سرمه - برجسته دوزی با پشم شیشه (دوخت برگها - تو پر دوزی دوخت گل ها)
پيله كرم ابريشم				مهارت :
پشم شیشه				-انتخاب سرمه - منجوق - ملیله - مروارید - پيله كرم ابريشم - پشم شیشه متناسب با نوع كار
طرح				- انتقال طرح و نقوش سنتی و مدرن (شمسه - بته جقه - اسليمی - گل ها - حيوانات - هندسی و ترکیبی) بر روی پارچه
نخ				-انجام دوخت دور دوزی یا تحرير دوزی با سرمه
سوزن				-انجام دوخت تو پر دوزی و تگرگ دوزی با سرمه
قیچی کوچک نوک تیز				-انجام دوخت کنگره دوزی و زرک دوزی با سرمه
پارچه زمینه				-انجام دوخت پيله دوزی و برجسته دوزی با پيله و پشم شیشه و سرمه

	زمان آموزش			عنوان : تابلو دوزی
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
	<p>نگرش:</p> <ul style="list-style-type: none"> - رعایت اخلاق حرفه ای - دقت و سرعت هنگام کار - صرفه جویی در مواد مصرفی 			
	<p>ایمنی و بهداشت :</p> <ul style="list-style-type: none"> - رعایت بهداشت فردی و عمومی هنگام کار - رعایت اصول ارگونومی هنگام کار - رعایت نکات ایمنی هنگام کار با قیچی و سوزن - قراردادن وسایل در جای خود پس از اتمام کار 			
	<p>توجهات زیست محیطی :</p> <ul style="list-style-type: none"> - جمع آوری نخ و پارچه های اضافی در ظروف مخصوص و استفاده از آن در چرخه بازیافت - تفکیک مناسب پسماند و دفع صحیح آن 			

- برگه استاندارد تجهیزات

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	میز نور	۵۰*۷۰ سانتی متر	۱ عدد	
۲	میز کارآموز	۶۰*۱۰۰ سانتی متر	۸ عدد	
۳	کپسول آتش نشانی	پودر خشک - ۶ کیلویی	۱ دستگاه	
۴	تخته وایت برد	۱۰۰*۷۰ سانتی متر	۱ عدد	
۵	رایانه	با تمام متعلقات	۱ دستگاه	
۶	صندلی مربی	چرمی (چرخ دار و گردان)	۱ عدد	
۷	صندلی کارآموز	متحرک با ارتفاع قابل تغییر	۱۵ عدد	
۸	میز مربی	چوبی یا فلزی	۱ عدد	
۹	جعبه های کمک اولیه	سری کامل تجهیزات	۱ جعبه	
۱۰	میز رایانه	متناسب با رایانه	۱ عدد	

توجه :

- تجهیزات برای یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر در نظر گرفته شود.

- برگه استاندارد مواد

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	پارچه	مخمل، ترمه و جیر	از هر کدام ۲ متر	
۲	نخ کوک	کوک و پلی استر	از هر کدام ۱۵ قرقره	
۳	سرمه	ساده و تراش	از هر کدام ۱۵ مثقال	
۴	سرمه صاف	طلایی و نقره ای	از هر کدام ۱۵ مثقال	
۵	موم نخ	سفت	۱۵ تکه	
۶	لایی چسب	کاغذی	۱۵ متر	
۷	منجوق	دایره ای شکل	۱۵ مثقال	
۸	پولک	دایره ای شکل	۱۵ مثقال	
۹	کاغذ	پوستی	۱۵ برگ	
۱۰	کاربن	سفید، زرد و قرمز	از هر کدام ۱۵ برگ	
۱۱	سنجاق ته گرد	بلند و تیز	۱۵ بسته	

توجه :

- مواد به ازاء یک نفر و یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر محاسبه شود.

- برگه استاندارد ابزار

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	قیچی	کوچک و نوک تیز و متوسط	از هر کدام ۵ عدد	
۲	کارگاه	گرد و چهار گوش	از هر کدام ۱۵ عدد	

توجه :

- ابزار به ازاء هر سه نفر محاسبه شود.